

«زن و مطالعات خانواده»

سال پنجم - شماره هفدهم - پاییز 1391

ص ص 67-90

تاریخ ارسال: 91/02/18

تاریخ پذیرش: 92/07/15

بررسی معیارهای همسرگزینی بر حسب ویژگیهای شخصیت در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی یزد در سال 90-91

دکتر علی خادمی¹
مرجان صادقیان²

چکیده

هدف این پژوهش بررسی معیارهای همسرگزینی بر حسب ویژگیهای شخصیت بوده است. نمونه این تحقیق 400 نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی یزد در سال 90-91 بودند. در این پژوهش از پرسشنامه های الویت بخشی همسرگزینی، ویژگیهای شخصیت نتو برای دانشجویان اجرا شد. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل شد. نتایج نشان داد که افراد روان رنجور از میان معیارها، شخصیتی، خانوادگی و اقتصادی برایشان مهم است، معیارهای ظاهری و اقتصادی برای افراد برونگرا اهمیت دارد معیارهای سلامتی و اقتصادی برای افراد انعطاف پذیر مهم است، بررسی افراد موافق معیارهای سلامتی و اقتصادی و افراد با وجدان معیارهای شخصیتی، سلامتی و ظاهری موفق اهمیت دارد.

واژه‌های کلیدی: همسرگزینی، ویژگیهای شخصیت

¹ - دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات آذربایجان شرقی، گروه روانشناسی تبریز - ایران

² - دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، گروه روانشناسی عمومی، آذربایجان غربی، ایران (نویسنده مسول)

مقدمه

ازدواج و انتخاب همسر همواره در گستره تاریخ فصل کاملی از اصول و قواعد را در تعالیم دینی و اجتماعی به خود اختصاص داده است. اهمیت و ارزش ازدواج تا حدی است که خداوند رحمان و در سوره ها و آیه های متعدد از جمله روم، 21- ازدواج را مورد تاکید قرار داده و رسول خدا (ص) برای استمرار آن می فرماید «فانكحوا کفا» یعنی با افراد همشان خود ازدواج کنید (دانش، 1384، 57).

نیاز به برقراری رابطه ی پایدار و صمیمی و توأم با عشق و محبت از مهمترین دلایلی است که سرانجام هر زن و مرد را به سمت انتخاب همسر و ازدواج سوق می دهد و بر همین اساس است که بیشتر از 90 درصد جمعیت دنیا حداقل یک بار ازدواج کرده اند. آنها همسر خود را چگونه انتخاب کرده اند؟ نه تنها این سؤالی اساسی است که اکثر افراد از خود می پرسند بلکه سؤال علمی نیز می باشد (دهکردی، 1386، 75).

روانشناسان درباره ملاکهای انتخاب همسر پاسخهای متفاوتی داده اند از جمله (1) ایده تصادفی بودن (2) ایده همتاسازی. مطالعات متعددی نشان داده است که بیش از آنکه به صورت تصادفی انتظار می رود، زوجها از لحاظ جسمی و روانی به یکدیگر شبیه هستند. همچنین شواهد قابل توجهی دارد که نشان می دهد افراد تمایل دارند زوجها را مشابهی را انتخاب کنند. این مطلب در مورد سن، ویژگیهای فیزیکی، جذابیت، هوش، تحصیلات، طبقه اجتماعی، اقتصادی، مذهبی، شخصیت، نگرشهای اجتماعی و جنبه های آسیب شناختی وجود دارد. (3) فرضیه مکمل بودن اولین بار توسط وینچ¹ در سال 1958 مطرح شد. او اظهار داشت که افراد مایلند همسری را برگزینند که نیازهای آنها را برآورده سازد و تمایلاتشان را تکمیل نماید. به بیان دیگر به عقیده مدافعان این نظریه، این نه شباهت و همسانی بلکه بی شباهتی و ناهمسانی و به ویژه صفات تکمیل کننده است که افراد را به وصلت با دیگری وا می دارد. شاید افراد بروننگرا، درونگرا، سلطه پذیر و سلطه گرا وابسته و مراقبت کننده به این دلیل جذب یکدیگر می شوند که نیازهای مکمل خود را ارضا کنند. تحقیقات زیادی در مورد همسرگزینی صورت گرفته که همه به این نتیجه رسیده اند که زنان در مقایسه با مردان اهمیت بیشتری برای

¹ -winch

وضعیت اقتصادی و اجتماعی، جاه طلبی، منش و خوش اخلاقی قائل هستند (فینگلد¹، 76، به نقل از دهکردی، 1386).

یکی از عواملی که می‌تواند در همسرگزینی افراد تأثیرگذار باشد شخصیت آنهاست، شخصیت عبارت است از ابعادی از تفاوت‌های فردی در گرایش به نشان دادن الگوهای ثابت و پایدار افکار و احساسات و فعالیت‌ها. درمورد با شخصیت، نظریه‌های مختلفی مطرح شده که یکی از آنها الگوی پنج عاملی است، الگوی پنج عامل بزرگ شخصیت برای پژوهشگران علاقه مند به شناسایی تفاوت‌های فردی زیربنایی در شخصیت همانند یک کشف بنیادی به نظر می‌رسد (گلدبرگ²، 1993، به نقل از کرونگا و هانا، 2004). در مجموع الگوی پنج عامل بزرگ یک سنخ شناسی فراگیر و در برگیرنده پنج عامل نسبتاً پایدار گشودگی، وظیفه شناسی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و روان رنجورخوبی است (کاستا و مک کری³، 1992). نتیجه بررسی‌های بسیاری که با بهره‌گیری از تحلیل عاملی و با محوریت ویژگیهای شخصیت انجام شد معرفی الگوی پنج عامل شخصیت بود (ژانگ، 2006) بر این پایه مک کری (1985، به نقل از هرن و میشل، 2003) با بهره‌گیری از تحلیل عاملی دریافتند که می‌توان بین تفاوت‌های فردی و ویژگیهای شخصیتی پنج بعد مهم منظور کرد.

پنج رگه بزرگ شخصیت عبارتند از: نوروژگرای، برون‌گردی، گشودگی، توافق‌پذیری و وظیفه شناسی. بنابر تعریف لانس بری، سودارگاس، گیسون و لیونگ (2005) نوروژگرای رگه‌ای از شخصیت که ثبات عاطفی بالا و اضطراب پایین و یک سوی پیوستار در سوی دیگران بی‌ثباتی عاطفی و اضطراب بالا قرار دارد. مردان و زنان با نمره بالا در نوروژگرای دارای عواطف غیرمنطقی بیشتر و کم توانی در مهار رفتارهای برانگیختگی وار و ضعف درآمدن با مشکلات هستند. افرادی که نمره‌های آنها در نوروژگرای پایین است با برخورداری از ثبات عاطفی معمولاً آرام، معتدل و راحت هستند و قادرند با موقعیتهای تنیدگی‌زا بدون اشفتگی یا اضطراب مقابله کنند. از دیگر ویژگیهای افراد با نمره بالا در این رگه اضطراب، خشم، افسردگی، کمرویی و آسیب‌پذیر است. جمع‌گرایی از ویژگیهای افراد برون‌گر است و براساس علاقه به مردم ترجیح گروه‌های بزرگ، جریت، فعالیت و پرحرفی، برانگیختگی جنسی، بشاشیت، خوش بینی،

¹ -Fingeld

² -goldbarg

³ -McCrea & Costa

قاطعیت و هیجان خواهی متمایز می‌شوند. گشودگی کمتر از برونگرایی مورد بررسی قرار گرفته شده است. اشخاص دارای نمره بالا در این رگه هم درباره جهان درونی و هم درباره دنیای بیرونی کنجکاوند و زندگی آنها از لحاظ تجربه غنی است. آنها تنوع طلب، دارای کنجکاوی ذهنی و استقلال در قضاوت هستند. از دیگر ویژگیهای فرعی این رگه می‌توان به تخیل و زیباپسندی اشاره کرد. همانند برونگردی، توافق پذیری نیز بعدی از تمایلات بین فردی است. یک فرد سازش یافته اساساً نوع دوست است، با دیگران همدردی می‌کند و تمایل دارد تا به آنها کمک کند و باور دارد که دیگران نیز متقابلاً کمک کننده هستند. از ویژگیهای افراد دارای نمره بالا در رگه توافق پذیری می‌توان به رک گویی، دیگر دوستی، همراهی، تواضع و دلرحم بودن اشاره کرد. آخرین رگه از رگه‌های پنج گانه شخصیتی وظیفه شناسی است بهترین توصیف برای این رگه مفهوم اراده است. فرد با وظیفه شناسی، هدفمند، با اراده و مصمم است. نمره بالا در وظیفه شناسی با موفقیت شغلی و تحصیلی همراه است. از دیگر ویژگیهای افراد با نمره بالا در این رگه، دقت، خوش قولی، قابلیت اعتماد، وظیفه شناسی، تلاش برای موفقیت و منضبط بودن است (گروسی، فرشی، 1380).

از آنجاکه تا به حال در ایران تحقیقی در مورد بررسی معیارهای همسرگزینی بر حسب ویژگیهای شخصیت انجام نشده است، بنابراین پژوهشگر در این تحقیق به دنبال بررسی آن است که ملاکهای همسرگزینی بر حسب شخصیت افراد چه ملاکهایی است و چه تفاوتی دارند.

کمرپشتی در سال 1387 به بررسی رابطه میان ویژگیهای شخصیتی و ملاک رفتاری همسرگزینی از دیدگاه تکاملی در میان دانشجویان پرداخت. یافته‌های پژوهش نشان داد که مهمترین ملاکهای همسرگزینی در میان تمامی افراد نمونه، عامل جسور بودن و کم اهمیت ترین آن، عامل مغرور بودن است. مهمترین عامل برای زنان، ملاک ابراز محبت برای مردان، عامل جسور بودن است. همچنین در مورد ملاک های همسرگزینی و ویژگیهای شخصیتی بین عامل مغرور بودن و با وجدان بودن رابطه منفی وجود دارد و بین عوامل زیر رابطه مثبت وجود دارد: (1) ابراز محبت و دلپذیر بودن، (2) در رفاه بودن و برونگرایی و با وجدان بودن، (3) مغرور بودن و روان رنجور خویی و دلپذیر بودن، (4) علمی صحبت کردن و برونگرایی و انعطاف پذیری و با وجدان بودن، (5) جسور بودن و

برونگرایی و انعطاف پذیری و دلپذیربودن و با وجدان بودن و 6) سلامتی روانی و دلپذیربودن و انعطاف پذیری .

در پژوهشی دیگر که از نوع پیمایشی است نظرات 200 نفر از دانشجویان پسر و دختر دانشگاه علوم پزشکی اصفهان درباره ملاکهای همسرگزینی مورد بررسی قرار گرفته است. روش نمونه‌گیری پژوهش از نوع تصادفی طبقه‌ای (نسبی) بوده و یافته‌های این مطالعه حاکی از آن است که بین دیدگاه دانشجویان دختر و پسر در مورد معیارهای ازدواج تفاوت معناداری از لحاظ آماری وجود دارد ($p < 0/05$). دانشجویان پسر به ملاکهای زیست شناختی ازدواج (سلامت جسمانی، زیبایی، جذابیت ظاهری، سن) اهمیت بیشتری داده‌اند. در حالی که برای دانشجویان دختر معیارهای اجتماعی (رضایت والدین طرفین، تناسب سطح تحصیلات دختر و پسر، مشترک بودن مذهب، فرهنگ و زبان طرفین) و معیارهای روان شناختی (متناسب بودن رفتار همسر، درست تصمیم‌گیری، انعطاف‌پذیری، عدم وجود اختلال روانی در همسر و خانواده، عشق و علاقه طرفین نسبت به یکدیگر و شناخت طرفین از هم) در انتخاب همسر بیشترین اهمیت را داشته (یزدانی، 1380).

نتایج پژوهشی در دانشکده علوم پزشکی جهرم در خصوص معیارهای همسرگزینی از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر حاکی از آن بود که میان معیارهای همسرگزینی از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر تفاوت معنادار وجود دارد ($p < 0/05$). پسران، معیارهای زیست شناختی نظیر (سلامت جسمی، وضعیت ظاهر و جذابیت فرد مورد نظر) را با اهمیت تلقی کرده‌اند در حالی که دختران معیارهای روان شناختی و اجتماعی شامل (طرز برخورد، رفتارهای اجتماعی، قدرت تصمیم‌گیری فرد مقابل، سطح تحصیلات، اشتراک مذهب و فرهنگ) را در انتخاب همسر با اهمیت دانسته‌اند (مصلی نژاد و کارگر، 1380).

در بررسی معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی گناباد در یک پژوهش توصیفی (مقطعی) که بر روی یک نمونه 206 نفری (در محدوده سنی 28-8 سال) انجام گرفت 50/9 درصد از نمونه‌ها، تناسب سطح تحصیلات زوجین و 0/52 مسائل مذهبی را برای همسر خود ضروری دانستند. و این در حالی است که 90/6 درصد از نمونه‌ها به تناسب فرهنگی - مذهبی، عوامل فردی، عوامل اجتماعی - خانوادگی و عوامل اقتصادی (0/05) بوده است و این به گونه‌ای است که عملاً عوامل اقتصادی از مشکلات عمده برای اقدام به ازدواج معرفی می‌گردد به نظر می‌رسد نگرش و اعتقادات

در هنگام ازدواج تحت تاثیر عوامل فرهنگی و سنتی تغییر می نماید (منصوریان و خسروان، 1383).

در پژوهش صداقت (1385)، معیارهای انتخاب همسر دانشجویان دختر و پسر جنسیت متفاوت است، به طوری که برای پسران ملاک‌هایی چون تطابق عاطفی و هیجانی، جاذبه جنسی، وفاداری، زیبایی چهره، اصالت خانوادگی، پاکدامنی، هوش، رعایت پوشش در اولویت قرار دارد و برای دختران ملاک‌هایی چون شغل همسر، حس مسؤلیت، مدرک تحصیلی همسر، استقلال مالی و فکری، احترام به حقوق دیگران، حس همکاری و تعاون، طبقه اجتماعی و اقتصادی و فعال و پرتلاش بودن در اولویت قرار دارد.

در پژوهشی دیگر که ملاک‌های همسرگزینی در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم پزشکی اصفهان مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان دهنده آن بود که بین پاسخ‌گویان دختر و پسر از نظر معیارهای ازدواج، وجود اختلاف سنی بین همسران، ارجحیت درآمد به موقعیت اجتماعی، شغل و وضعیت اشتغال همسر، ارجحیت زیبایی به ثروت، ارجحیت وضعیت جسمی به رشد فکری و ارجحیت تشابه ظاهری فرد مورد علاقه والدین، تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که بیش از نیمی از دانشجویان معیارهای خود را بر اساس ویژگی‌های انسان سالم تشکیل می دهند. پاسخ‌های دانشجویان حاکی از آن است که عوامل معنوی مثل زیبایی به ثروت، رشد فکری بر وضع جسمی، علاقه مندی به همه انسانها به جای علاقه صرف به همسر و بی توجهی به جهیزیه و مهریه برای آنها ارجحیت دارد (عابدی و فرحبخش، 1379).

در پژوهشی دیگر بخشی (1376) به بررسی نظرات دانشجویان مجرد در مورد معیارهای انتخاب همسر که دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان پرداخت. جمعیت مورد مطالعه در این پژوهش 70 نفر و تعداد افراد نمونه 36 نفر بود. نتایج بررسی نشان داد که نمونه‌ها، سن مناسب ازدواج را برای دختران 20-23 سال و سن ازدواج مناسب برای مردان 26 سال و بیشتر در 70 درصد موارد ذکر کرده اند. مهمترین معیار مورد نظر نمونه برای انتخاب همسر از جهات اخلاقی، عقیدتی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و شغلی مطرح بود. آنها اخلاق نیکو، دارا بودن ایمان و تقوی، دارا بودن وضعیت اقتصادی متعادل اجتماعی و خوش برخورد بودن زوج، دارا بودن فرهنگ غنی، داشتن شغل

آبرومند، دارا بودن تحصیلات بالاتر از خود (خصوصاً در جنس مونث) و بومی بودن همسر را معیارهای مناسب برای ازدواج ذکر کردند .

ابوالقاسمی (1378)، در یک پژوهش علی-مقایسه ای نقش تفاوت‌های جنسیتی و شخصیتی را در ملاک‌های انتخاب همسر دانشجویان مورد پژوهش قرار داد. جامعه آماری این پژوهش از دانشجویان دو دانشگاه دولتی (شهید بهشتی و آزاد تهران، واحد تهران مرکز) که در سال تحصیلی 76-77 انتخاب شدند. وجود ارتباط میان ملاک‌های همسرگزینی و ویژگی‌های شخصیتی از یافته‌های این پژوهش محسوب می‌شوند. همچنین نتایج نشان دهنده این است که در انتخاب همسر عوامل اجتماعی-عاطفی-شناختی، فرهنگی، جنسی و اقتصادی به ترتیب با اهمیت هستند و بین ملاک‌های همسرگزینی زنان و مردان تفاوت وجود دارد. زنان به وفاداری، اخلاق خوب، احساس مسؤلیت، شخصیت و توانایی‌های مردان اهمیت داده و مردان بیشتر به سن، زیبایی، صداقت، پاکدامنی و باروری اهمیت می‌دهند. همچنین در این پژوهش بین ویژگی‌های شخصیتی سالم و متعادل، باعفاف (وفاداری، پاکدامنی و صداقت) ارتباط مثبتی نشان داده شده است. به عبارتی هر چه دانشجویان در نورو تیزیسم نمره کمتری دریافت می‌کردند و در برون‌گرایی و الگوی رفتار شخصیتی A وضعیت بهتری داشتند، وفاداری، پاکدامنی و صداقت را ملاک‌های مهمتری برای انتخاب همسر گزارش می‌نمودند .

بوتوین¹ (1997) در تحقیق «ویژگی‌های شخصیت و انتخاب همسر: پنج عامل در انتخاب همسر و رضایت زناشویی» به این نتیجه رسید که زنان برای مجموعه جامعی از خصیصه‌های شخصیتی اجتماعی و مطلوب‌گزینه‌های عالی تری را نسبت به مردان بیان کردند. افراد با هر کدام از ویژگی‌های شخصیتی پنج عاملی در آن ویژگی‌هایی که مورد نظرشان است متفاوت هستند و ترجیح می‌دهند همسرانی را که به خودشان شباهت دارند، انتخاب کنند. نهایتاً ویژگی‌های شخصیت شریک زندگی به طور چشم‌گیر ناخشنودی زناشویی و جنسی را پیشگویی می‌کند، به ویژه زمانی که شریک زندگی از لحاظ سازگاری، ثبات هیجانی و روشنفکری نسبت به آنچه مدنظر است، پایین‌تر باشد.

حسینی و لطیفیان (1388) در تحقیق ((پنج عامل بزرگ شخصیت و نیاز به شناخت)) به این نتیجه رسیدند که نیاز به شناخت با گشودگی نسبت به تجربه، وظیفه‌شناسی و برون‌گردی، ارتباط مثبت، با نورو گرایبی ارتباط منفی دارد و با مقبولیت

¹ -Botwin

رابطه ای ندارد. اما فقط گشودگی نسبت به تجربه توانست نیاز به شناخت را پیش بینی کند.

نادری و همکاران (1389) در تحقیق «رابطه ویژگیهای شخصیت و روابط صمیمی همسر با دلزدگی زناشویی در همسران معتادان مرد اهواز» به این نتیجه رسیدند که رابطه مثبت بین ویژگی شخصیت عصبیت با دلزدگی زناشویی و رابطه منفی بین ویژگیهای شخصیت برونگرایی، باز بودن، توافق و وجدانی بودن و روابط صمیمی همسر با دلزدگی زناشویی بود.

رازقی و همکاران (1389) در تحقیق «رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت با رضایت زناشویی» به این نتیجه رسیدند که رضایت زناشویی با عوامل وظیفه شناسی و مقبولیت، همبستگی مثبت و با نوروگرایی همبستگی منفی دارد.

عطاری و همکاران (1385) در تحقیق «بررسی رابطه ویژگیهای شخصیتی و عوامل فردی - خانوادگی با رضایت زناشویی در کارکنان اداره های دولتی شهر اهواز» به این نتیجه رسیدند که در کل آزمودنیها عامل شخصیتی روان رنجورخویی با رضایت زناشویی رابطه منفی دارد، ولی عوامل شخصیتی برونگرایی، انعطاف پذیری، توافق و وجدانی بودن با رضایت زناشویی رابطه مثبت دارد. عوامل فردی - خانوادگی سن ازدواج، فاصله سنی، نوع ازدواج و تحصیلات با رضایت زناشویی رابطه ای ندارد. بین وضعیت اقتصادی و رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد. عوامل فردی - خانوادگی تعداد فرزندان و طول مدت ازدواج و رضایت زناشویی رابطه منفی دارند. عوامل شخصیتی و فردی - خانوادگی با رضایت زناشویی رابطه چندگانه دارد و همچنین انعطاف پذیری با وضعیت اقتصادی رابطه مثبت دارد.

یزدجردی و همکاران (1385) در تحقیق «بررسی معیارهای انتخاب همسر زنان در شرف ازدواج مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر تابعه دانشگاه علوم پزشکی شهر تهران» به این نتیجه رسیدند که زنان در شرف ازدواج به نقش و اهمیت شاخص فرهنگی مذهبی و اقتصادی - اجتماعی در استحکام خانواده ها نسبت به سایر شاخص ها توجه کمتری نشان داده اند که علل آن می تواند تغییرات سیاسی، فرهنگی و اجتماعی و همچنین نوگرایی، تغییر ساخت اقتصادی و رواج شهرنشینی، اشاعه فرهنگ غرب در سطح جامعه باشد. با توجه به یافته های پژوهش و اهمیت معیارها در استحکام خانواده آموزش هایی در زمینه معیارهای انتخاب همسر ضروری به نظر می رسد.

حسینیان و شهرباف (1378) در تحقیق «مقایسه ویژگیهای شخصیتی زنان متأهل شاغل و خانه دار شهرستان مشهد و ارتباط این ویژگیها با رضامندی زناشویی» به این نتیجه رسیدند که میزان رضامندی زناشویی در زنان شاغل متفاوت از زنان خانه دار نیست و بین ویژگیهای شخصیتی و رضامندی زناشویی زنان شاغل و خانه دار ارتباط مثبت وجود دارد.

ثناپی و همکاران (1389) در تحقیق «بررسی مقایسه ای ملاکهای همسرگزینی در زنان و مردان شیرازی در دو موقعیت هنگام ازدواج و اکنون» به این نتیجه رسیدند که زنان بیش از مردان در همسرگزینی به ملاکهای محتوایی توجه دارند. بین ملاکهای فرایندی همسرگزینی و تعامل سن، سطح تحصیلات و شغل در مردان و بین ملاکهای محتوایی و فرایندی همسرگزینی و خصوصیات جمعیت شناختی زنان رابطه وجود دارد. دستیابی به هدف های علم با شناخت علمی میسر نخواهد بود، مگر زمانی که با روش شناسی درست صورت پذیرد به عبارت دیگر تحقیق از حیث روش است که اعتبار می یابد نه موضوع تحقیق (خاکی، 1384، 55). در تحقیق حاضر با توجه به موضوع هدف، فرضیات و اطلاعات مربوط به آن از روش توصیفی است. سپس برای بررسی فرضیات از آزمون T استفاده شده است.

اگر قضاوت درباره نمونه های گرفته شده از دو جامعه را (با فرض نرمال بودن توزیع داده ها) بخواهیم مقایسه کنیم از آزمون T استفاده می شود. این آزمون برای مقایسه میانگین های دو جامعه به کار می رود. زمانی که آزمایشگر از دو جامعه با احتمالهای مختلف، دو نمونه تصادفی و مستقل به دست آورده و با استفاده از یک آزمون می خواهد ببیند که آیا می توان فرض کرد که میانگین این دو جامعه یکسان است یا خیر؟

این تحقیق شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر یزد در سال تحصیلی 90-91 است که طبق اطلاعات موجود تعداد آنها 10000 نفر است. هم چنین جامعه آماری این تحقیق از دانشجویان دختر و پسر با سطح تحصیلی فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس که در رشته های تحصیلی علوم انسانی، فنی، پزشکی، کشاورزی و علوم پایه مشغول به تحصیلند، تشکیل شده است.

جهت انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی استفاده شده که با توجه به فرمول نمونه‌گیری کوکران و جدول نمونه‌گیری مورگان، تعداد 400 نفر انتخاب شدند.

ابزار و روش

برای جمع‌آوری داده‌ها در این تحقیق از دو پرسش‌نامه اولویت‌بخشی ملاک‌های همسرگزینی و پرسش‌نامه شخصیت NEO استفاده شده که به شرح ذیل می‌باشد.

1- پرسش‌نامه اولویت‌بخشی ملاک‌های همسرگزینی
این پرسش‌نامه شامل 22 ملاک انتخاب همسر را در دو موقعیت: الف) موقعی که هنوز ازدواج نکرده‌اید و یا در حال ازدواج هستید و ب) اکنون که چند سالی از ازدواج شما گذشته شامل گزینه‌های بسیار بی‌اهمیت، بی‌اهمیت، بی‌اعتنا، مهم، بسیار مهم است (این پرسش‌نامه برگرفته از مقاله بررسی مقایسه‌ای ملاک‌های همسرگزینی در زنان و مردان شیرازی در دو موقعیت هنگام ازدواج و اکنون) (ثنایی و همکاران، 1389).
روایی صوری: این پرسش‌نامه در اختیار پنج نفر از استادان روان‌شناسی قرار گرفت و روایی آن مورد تأیید قرار گرفت.
پایایی از طریق این پرسش‌نامه α کرونباخ برابر با 0/81 مورد تأیید قرار گرفت.

2- پرسش‌نامه ویژگی‌های شخصیت NEO
این پرسش‌نامه که از نوع فرم کوتاه آن است توسط مک کری و کوستا در سال 1985 معرفی شد. این پرسش‌نامه شامل 60 سؤال است که پنج عامل N.E-O=A-C اندازه‌گیری می‌کند و هر سؤال پنج گزینه دارد که با کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، کاملاً مخالفم، مخالفم نمره‌گذاری می‌شود. این پرسش‌نامه توسط فرشی و گروسی در ایران هنجاریابی شده است.

پایایی پرسش‌نامه: مک کری و کاستا (2004) در مطالعه‌ای که به منظور تجدیدنظر در پرسش‌نامه NEO-FFI بر روی 1492 نفر از افراد بزرگسال انجام دادند ضریب آلفای کرونباخ پنج عامل روان رنجور خوبی (N)، برونگرایی (E)، باز بودن (O)، توافق (A) و وجدانی بودن (C) را به ترتیب 0/86، 0/80، 0/75، 0/69، 0/79 گزارش کردند. کیانمهر (1381) پس از هنجاریابی این آزمون در دانشجویان علوم انسانی دانشگاه‌های تهران پایایی این آزمون را با روش بازاریابی (بر روی 336 نفر) برای پنج

عامل N,E,O,A,C به ترتیب 0/84، 0/82، 0/78، 0/65، 0/86 و آلفای کرونباخ را برای این عوامل به ترتیب 0/79، 0/73، 0/42، 0/58، 0/77 گزارش کرده است.

روایی آزمون: مک کری و کاستا (2004) ضریب همبستگی این آزمون را با آزمون نئو 240 سؤالی برای پنج عامل، روان رنجو خوبی (N)، برونگرایی (E)، باز بودن (O)، توافق (A) و وجدانی بودن (C) را به ترتیب 0/83، 0/83، 0/91، 0/76، 0/86 گزارش کرده اند. کیانمهر (1381) ضریب همبستگی این آزمون را با آزمون 240 سؤالی نئو برای پنج عامل آن به ترتیب 0/75، 0/91، 0/71، 0/78 و 0/75 گزارش کرده است.

یافته ها

1: معیارهای همسرگزینی در درجات متعدد عوامل پنج گانه شخصیت متفاوت است.
1-1- معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا بر اساس محاسبات از طریق T به دست آمده ویژگیهای شخصیت، خانوادگی و اقتصادی کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند در نتیجه می توان گفت میانگین نمرات معیارهای شخصیت خانوادگی و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا تفاوت معنایی دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد دانشجویانی که روان رنجوری بالایی دارند معیارهای شخصیتی، خانوادگی، اقتصادی برایشان مهم است .

جدول (1) - آماره های آزمون T برای مقایسه میانگین نمرات معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا

معنی داری	درجه آزادی	آماره T	انحراف معیار	میانگین	تعداد	روان رنجوری	معیارهای همسرگزینی
0/045	398	2/02-	5/01250	30/9697	231	پایین	شخصیتی
			4/02645	31/9112	169	بالا	
0/036	398	2/108-	2/58784	12/2251	231	پایین	خانوادگی
			2/43062	12/7633	169	بالا	
0/269	398	1/107-	3/67686	20/9177	231	پایین	فرهنگی و اجتماعی
			3/45614	21/3195	169	بالا	
0/643	398	0/464-	1/54974	9/1558	231	پایین	سلامتی
			1/34840	9/2249	169	بالا	
0/065	398	1/848-	2/22104	11/9221	231	پایین	ظاهری
			2/06314	12/3254	169	بالا	
0/000	398	3/531-	2/17403	7/4459	231	پایین	اقتصادی
			1/85914	8/1775	169	بالا	

2-1- معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت برون گرای پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسر گزینی در دانشجویان دارای شخصیت برون‌گرایی پایین و بالا بر اساس محاسبات از طریق T به دست آمده متغیرهای ظاهری و اقتصادی کوچکتر از سطح معنی داری 5% هستند و در نتیجه میانگین نمرات معیارهای ظاهری و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت برون گرائی بالا و پایین تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد دانشجویانی که برون گرای بالایی دارند معیارهای ظاهری و اقتصادی برایشان مهم است.

جدول (2): آماره های آزمون T برای مقایسه میانگین نمرات معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت برون گرای پایین و بالا

معنی داری	درجه آزادی	آماره T	انحراف معیار	میانگین	تعداد	برون گرای	معیارهای همسرگزینی
0/198	398	1/288	4/04	31/88	101	پایین	شخصیتی
			4/82	31/19	299	بالا	
0/881	398	0/150	2/68	12/49	101	پایین	خانوادگی
			2/49	12/44	299	بالا	
0/728	398	0/347-	3/45	20/98	101	پایین	فرهنگی و اجتماعی
			3/64	21/12	299	بالا	
0/918	398	0/103	1/35	9/20	101	پایین	سلامتی
			1/51	9/18	299	بالا	
0/005	398	2/810-	2/09	11/57	101	پایین	ظاهری
			2/16	12/27	299	بالا	
0/044	398	2/07-	2/33	7/40	101	پایین	اقتصادی
			1/97	7/88	299	بالا	

3-1- معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت گشودگی پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت گشودگی (انعطاف پذیری) پایین و بالا بر اساس محاسبات از طریق آزمون T به دست آمده، متغیرهای سلامتی و اقتصادی کوچکتر از سطح معنا داری 5% هستند در نتیجه می توان گفت میانگین نمرات معیارهای سلامتی و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت انعطاف پذیری پایین و بالا تفاوت با معنایی دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد

دانشجویانی که انعطاف پذیری بالایی دارند معیارهای سلامتی و اقتصادی بر ایشان مهم است.

جدول (3) : آماره های آزمون T برای مقایسه میانگین نمرات معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت گشودگی پایین و بالا

معنی داری	درجه آزادی	آماره T	انحراف معیار	میانگین	تعداد	گشودگی	معیارهای همسرگزینی
0/968	398	0/040	4/01	31/38	134	پایین	شخصیتی
			4/93	31/36	266	بالا	
0/163	398	1/397	2/39	12/70	134	پایین	خانوادگی
			2/60	12/33	266	بالا	
0/717	398	0/362	3/22	21/18	134	پایین	فرهنگی و اجتماعی
			3/76	21/04	266	بالا	
0/010	398	2/604-	1/64	8/92	134	پایین	سلامتی
			1/35	9/32	266	بالا	
0/639	398	0/470	2/27	12/16	134	پایین	ظاهری
			2/11	12/06	266	بالا	
0/047	398	1/989	1/96	8/04	134	پایین	اقتصادی
			2/12	7/60	266	بالا	

4-1- معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا بر اساس آزمون T به دست آمده متغیرهای سلامتی و اقتصادی کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند در نتیجه می توان گفت میانگین نمرات معیارهای سلامتی و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد دانشجویانی که موافق بودن بالایی دارند معیارهای سلامتی و اقتصادی برایشان مهم است.

جدول (4): آماره های آزمون T برای مقایسه میانگین نمرات معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا

معنی داری	درجه آزادی	آماره T	انحراف معیار	میانگین	تعداد	موافق بودن	معیارهای همسرگزینی
0/309	398	1/018-	5/73	30/92	87	پایین	شخصیتی
			4/29	31/49	313	بالا	
0/523	398	0/639-	3/12	12/30	87	پایین	خانوادگی
			2/35	12/49	313	بالا	
0/508	398	0/662-	3/90	20/86	87	پایین	فرهنگی و اجتماعی
			3/49	21/15	313	بالا	
0/016	398	2/419-	1/92	8/85	87	پایین	سلامتی
			1/30	9/28	313	بالا	
0/369	398	0/899-	2/64	11/90	87	پایین	ظاهری
			2/01	12/14	313	بالا	
0/029	398	2/189	2/27	8/18	87	پایین	اقتصادی
			2/00	7/63	313	بالا	

5-1- معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن پایین و بالا براساس محاسبات از طریق آزمون T به دست آمده متغیرهای شخصیتی، سلامتی و ظاهری کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند در نتیجه می توان گفت میانگین نمرات معیارهای شخصیتی، سلامتی و ظاهری در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن بالا و پایین تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد دانشجویانی که با وجدان بودن بالایی دارند معیارهای شخصیتی، سلامتی و ظاهری برایشان مهم است.

جدول (5): آماره های آزمون T برای مقایسه میانگین نمرات معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن پایین و بالا

معنی داری	درجه آزادی	آماره T	انحراف معیار	میانگین	تعداد	با وجدان بودن	معیارهای همسرگزینی
0/0269	398	2/232-	6/42	30/02	51	پایین	شخصیتی
			4/29	31/56	349	بالا	
0/213	398	1/248-	3/24	12/0	51	پایین	خانوادگی
			2/41	12/51	349	بالا	
0/108	398	1/611-	3/97	20/33	51	پایین	فرهنگی و اجتماعی
			3/52	21/20	349	بالا	
0/002	398	3/145-	2/255	8/59	51	پایین	سلامتی
			1/29	9/27	349	بالا	
0/001	398	3/206-	2/72	11/20	51	پایین	ظاهری
			2/04	12/22	349	بالا	
0/746	398	0/324	2/48	7/84	51	پایین	اقتصادی
			2/01	7/74	349	بالا	

فرضیه

- 1- معیارهای همسرگزینی در درجات متعدد عوامل پنج گانه شخصیت متفاوت است که این فرضیه به پنج قسمت تقسیم می شود:
 - الف) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا متفاوت است.
 - ب) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت برونگرایی پایین و بالا متفاوت است.
 - ج) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت انعطاف پذیری پایین و بالا متفاوت است.
 - د) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا متفاوت است.
 - ه) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن پایین و بالا متفاوت است.

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از این پژوهش در فصل چهارم ارائه گردید از مجموع نتایج آن می توان چنین استنباط کرد:

فرضیه: معیارهای همسرگزینی در درجات متعدد عوامل پنج گانه شخصیت متفاوت است. که خود این فرضیه به پنج قسمت تقسیم می شود:

الف) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا بر اساس محاسبات از طریق T به دست آمده ویژگیهای شخصیت، خانوادگی و اقتصادی کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند در نتیجه می توان گفت میانگین نمرات معیارهای شخصیت خانوادگی و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت روان رنجوری پایین و بالا تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد دانشجویانی که روان رنجوری بالایی دارند معیارهای شخصیتی، خانوادگی، اقتصادی برایشان مهم است. طبق نظر آیزنگ افراد روان رنجور افرادی هستند که از نظر عاطفی بیش از حد پاسخ دهنده، در مقابل ناکامیهای جزئی واکنش زیادی از خودشان می دهند، به آسانی به هیجان می آیند و عصبانی می شوند و از بسیاری از افراد دیگر افسرده ترند و عزت نفس پایین تری دارند (دارابی، 1384). از طرفی (رنجبر، 1379) در مورد شغل که یکی از مؤلفه های ویژگی اقتصادی است می گوید افرادی که داری شغل ثابت و سالم هستند، معمولاً از شخصیت قابل اعتمادی برخوردار و افرادی که تنها به ثروت یا درآمد خانواده خود اقدام به ازدواج می کنند برای یافتن شغل مناسب اقدام نمی کنند. در مورد توانایی او در اداره زندگی جای تردید وجود دارد از این رو می توان توجه کرد فردی که روان رنجور است چون خود فردیست که عزت نفس پایینی دارد و قدرت روبرو شدن با مشکلات را ندارد به دنبال فردی ست قابل اعتماد که به او تکیه کند بنابراین به شغل طرف مقابل اهمیت می دهد چون افرادی که دارای شغل ثابت و سالم باشند، از شخصیت قابل اعتمادی برخوردار است در نتیجه فردی که روان رنجور به ویژگی اقتصادی اهمیت می دهد (دی آنجلس، 1383). در مورد احساسات که یکی از مؤلفه های ویژگی شخصیت است می گوید باز بودن و گشادگی روحی و احساسی به معنای سهیم شدن احساسات با یکدیگر است و در حقیقت به این معناست که همسر آینده شما احساس دارد، می داند چه

احساسی دارد، مایل است که آن احساسات را با همسرش در میان بگذارد، در مقابل شخصی که دارای سخاوت احساسی است، باید بتواند آزادانه، به وفور و بی هیچ محدودیتی، از عشق خود به همسرش ببخشد از این رو می توان توجه کرد فردی که روان رنجور است چون فردی است که در مقابل ناکامیهای جزئی واکنش عاطفی زیادی از خود نشان می دهد. به همین خاطر به دنبال فردی است که عاطفی و حساسی باشد تا در ناکامی ها در کنارش باشد بنابراین به ویژگی احساسی طرف مقابل می کند توجه می کند در نتیجه فردی که روان رنجور است به ویژگی شخصیتی اهمیت می دهد، هم چنین آیزنگ بیان می کند اکثریت عمده بیماران روان رنجور، نمرات بالایی در روان رنجوری و درون گرایی و نمرات پایینی در برونگرایی کسب می کنند و از آنجا که افراد درون گرا، گوشه گیر و آرام هستند و نیز به دنیای درونی و شخصیتی انسان توجه می کنند از این رو این افراد به معیار شخصیتی اهمیت می دهند (دارابی، 1384).

ب) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت برونگرایی پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت برونگرایی پایین و بالا بر اساس محاسبات از طریق T به دست آمده متغیرهای ظاهری و اقتصادی کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند و در نتیجه میانگین نمرات معیارهای ظاهری و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت برون گرایی بالا و پایین تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد دانشجویانی که برون گرایی بالایی دارند معیارهای ظاهری و اقتصادی برایشان مهم است (حسن زاده، 1386)، در مورد میزان تحصیلات که یکی از مؤلفه های ویژگی ظاهری است می گوید وقتی که افراد وارد دانشگاه می شوند. از بعد فکری و عقلی دچار تحولات اساسی می شوند و هنگامی که به چنین محیط علمی وارد می شوند، قاعدتا این تغییرات به شخصیت آنها تاثیر می گذارد و نیز اجتماعی تر می شوند. از طرفی (مک کری و کاستا، 2004) می گویند افراد برونگرا شامل خصوصیتی از جمله دوستانه رفتار کردن و دلسوزی کردن و یک تعامل خودمانی با دیگران است گرمی و گروه گرایی، جامعه پذیری را خلق می کنند و قاطع بودن با بیان احساسات و امیال در رابطه بین فردی نمایان می شود لذا می توان توجه کرد افراد برونگرا چون خود روابط بین فردی زیادی دارند و افرادی اجتماعی هستند به ویژگی ظاهری که یکی از مؤلفه های آن میزان تحصیلات است اهمیت می دهند زیرا افراد با رفتن به دانشگاه و

تحصیل کردن وارد اجتماع می شوند و از نظر اجتماعی بالاتر می روند. وینچ (1967) بیان می کند که افراد همسرانی را انتخاب می کنند که میزان بیشتری از نیازهایشان را برآورده سازند برای مثال شاید افراد منطقی و افراد عاطفی در افراد و برونگرا و درونگرا به این دلیل جذب شوند که نیازهای مکمل خود را ارضا کنند لذا می توان توجیه کرد فرد برونگرا به معیار فرهنگی اجتماعی اهمیت نمی دهد و فردی مکمل خود را انتخاب می کند.

ج) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت انعطاف پذیری پایین و بالا متفاوت است. مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت انعطاف پذیری پایین و بالا بر اساس محاسبات از طریق آزمون T به دست آمده، متغیرهای سلامتی و اقتصادی کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند در نتیجه می توان گفت میانگین نمرات معیارهای سلامتی و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت انعطاف پذیری پایین و بالا تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین ها نشان می دهد دانشجویانی که انعطاف پذیری بالایی دارند معیارهای سلامتی و اقتصادی بر ایشان مهم است.

طبق نظریه کارل راجرز آفرینندگی مهم ترین میل ذاتی انسان سالم است. هم چنین شیوه ای خاص که موجب تکامل و سلامت خود می شوند به میزان محبتی بستگی دارد که کودک در شیرخوارگی دریافت کرده است. رضای «توجه مثبت غیرمشروط» و دریافت غیرمشروط محبت و تأیید دیگران برای رشد و تکامل سلامت روان فرد با اهمیت است این افراد فاقد نقاب ماسک هستند و با خودشان رو راست هستند. چنین افرادی آمادگی تجربه را دارند و لذا بسته نیستند، انعطاف پذیرند و حالت تدافعی ندارند (شولتز و شولتز، 2005، ترجمه سیدمحمدی، 1388). طبق این نظریه افراد انعطاف پذیر دارای سلامتی روانی هستند که مؤلفه ای از سلامتی است و این خود باعث می شود چون فرد خودش سلامتی روانی دارد به ویژگی سلامتی طرف مقابلش اهمیت می دهد. از طرفی (مک کری و کاستا، 1985) به این نتیجه رسیدند که کسانی که از نظر انعطاف پذیری بالا هستند، دامنه وسیعی از تمایلات عقلانی دارند و به دنبال چالشها هستند. آنها در مقایسه با کسانی که نمره پایینی در انعطاف پذیری می گیرند به شغل خود اهمیت می دهند و به احتمال بیشتری مشاغل خود را عوض می کنند، مشاغل مختلف را امتحان می کنند تا تجربیات زندگی گوناگونی را تجربه نمایند (شولتز و شولتز، 2005).

ترجمه سیدمحمدی، 1388). از این رو افراد انعطاف‌پذیر به شغل اهمیت داده و از طریق آن تجربیات در زندگی کسب می‌کنند بنابراین چون این افراد شغل برایشان مهم است به شغل طرف مقابل که یکی از مؤلفه‌های ویژگی اقتصادی است اهمیت می‌دهند. (د) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا بر اساس آزمون T به دست آمده متغیرهای سلامتی و اقتصادی کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند در نتیجه می‌توان گفت میانگین نمرات معیارهای سلامتی و اقتصادی در دانشجویان دارای شخصیت موافق بودن پایین و بالا تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد دانشجویانی که موافق بودن بالایی دارند معیارهای سلامتی و اقتصادی برایشان مهم است (دیگمن، 1990، جان، 1990). در پژوهشی نشان دادند آزمودنیهایی که در عامل موافق بودن بالا بودند یارگیر، کمک رسان، نوع دوست و با محبت و صادق بودند که این ویژگیهای فردیست که سلامتی روانی دارد (شولتز، 2005، ترجمه سید محمدی، 1388). از این رو چون این افراد خود سلامتی روان دارند که یکی از مؤلفه‌های سلامتی است بنابراین به ویژگی سلامتی طرف مقابلشان اهمیت می‌دهند.

(ه) معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن پایین و بالا متفاوت است.

مقایسه معیارهای همسرگزینی در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن پایین و بالا براساس محاسبات از طریق آزمون T بدست آمده متغیرهای شخصیتی، سلامتی و ظاهری کوچکتر از سطح معناداری 5% هستند در نتیجه می‌توان گفت میانگین نمرات معیارهای شخصیتی، سلامتی و ظاهری در دانشجویان دارای شخصیت با وجدان بودن بالا و پایین تفاوت معناداری دارد. مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد دانشجویانی که با وجدان بودن بالایی دارند معیارهای شخصیتی، سلامتی و ظاهری برایشان مهم است (گلدبرگ، 1990). بیان می‌کند افرادی که از لحاظ با وجدان بودن بالا هستند قابل اعتماد، وظیفه‌شناس، مسؤول و کارآمد هستند (شولتز و شولتز، 2008، ترجمه سید محمدی، 1388). از این رو چون این افراد خود دارای ویژگیهای شخصیتی خوب و وظیفه‌شناسی، با مسؤولیت و قابل اعتماد هستند به ویژگیهای شخصیتی طرف

مقابل نیز اهمیت می‌دهند. از طرفی (هامسون، آندروز، بارکلی، لیختنشتاین، ولی، 2000) در پژوهشی نشان دادند افرادی که در با وجدان بودن نمره بالایی می‌گیرند سالم‌تر هستند و بیشتر عمر می‌کنند (شولتز شولتز، 2005، ترجمه سید محمدی، 1388). از این رو چون خود افراد سالمی هستند به ویژگی سلامتی طرف مقابل نیز اهمیت می‌دهند.

Archive of SID

منابع:

- ابوالقاسمی، عباس و ایران پور، چنگیز (1378)، بررسی نقش تفاوت های جنسیتی و شخصیتی در ملاکهای همسر دانشجویان مجموعه مقالات همایش «دانشجو و عفاف»
- احمد کمپرشتی، عاطفه (1387)، بررسی رابطه میان ویژگی های شخصیتی و ملاک های رفتاری همسرگزینی از دیدگاه تکاملی در میان دانشجویان دانشگاه تهران در سال تحصیلی 87-88، پایان نامه جهت اخذ کارشناسی ارشد رشته روان شناسی عمومی، دانشگاه تهران.
- بخشی، حمید و صادقی، سهراب (1376)، بررسی نظرات دانشجویان مجرد در مورد معیار دمای انتخاب همسر در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، طب و تزکیه، ویژه نامه بهداشت روانی و ازدواج.
- -ثنایی، باقر و رفاهی، ژاله و شریفی، حسن (1389)، بررسی مقایسه ای ملاکهای همسرگزینی در زنان و مردان شیرازی در دو موقعیت هنگام ازدواج و اکنون، پژوهش های مشاوره
- حسن زاده، محسن (1386)، بررسی روان شناختی ازدواج های ناموفق با تأکید بر ملاک های ازدواج و انتخاب همسر در ازدواج دانشجویی، تهران، انتشارات بنفشه.
- دارابی، ج (1384)، نظریه ها و روان شناسی شخصیت (رویکرد مقایسه ای)، چاپ اول، تهران: آبیژ.
- خاکی، غلامرضا (1384)، روش تحقیق با رویکردی به پایان نامه نویسی، چاپ دوم، انتشارات بازتاب، تهران.
- دهکردی، مهناز (1386)، بررسی مقایسه ای ملاک های همسرگزینی در دختران جوان شهر اهواز، دوماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه شاهد، شماره 25.
- دی آنجلس باربارا (1993)، آیا تو آن گمشده ام هستی؟ ترجمه ابراهیمی، هادی، (1383). تهران: نسل نواندیش.
- رازقی، نرگس و نیکی جو، معصومه (1389)، رابطه پنج عاملی بزرگ شخصیت با رضایت زناشویی، روان شناسی تحولی، شماره 27.
- رنجبر، محمدرضا (1379)، ازدواج بدون طلاق: دستورات عملی ساده برای انتخاب همسر. تهران: انتشارات آوای نور.
- سادات حسینی، فریده و لطیفیان، مرتضی (1388)، پنج عامل بزرگ شخصیت و نیاز به شناخت، فصلنامه روانشناسی ایرانی، شماره 21.

- شهرباف، راضیه و حسینیان، سیمین (1378)، مقایسه ویژگی های شخصیت زنان متأهل شاغل و خانه دار شهرستان مشهد و ارتباط این ویژگیها با رضامندی زناشویی، پژوهش های مشاوره، شماره 5 و 6.
- شولتز، دوشولتز، سی ال (2005)، نظریه های شخصیت، ترجمه یحیی سید محمدی، چاپ پانزدهم، (1388)، تهران: ویرایش.
- صداقت، کامران (1385)، بررسی ملاک های انتخاب همسر دانشجویان دختر و پسر دانشگاه تربیت معلم آذربایجان، تهران: دومین کنگره آسیب شناسی خانواده در ایران.
- عابدی، داریوش و فرح بخش، کیومرث (1379)، بررسی معیارهای انتخاب همسر در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، تهران: طب و تزکیه، نمایه، شماره 39.
- عطاری، یوسفعلی و الهی فرد، عباس و مهربانی زاده هنرمند، مهناز (1385)، بررسی رابطه ویژگیهای شخصیتی و عوامل فردی- خانوادگی با رضایت زناشویی در کارکنان اداره های دولتی شهر اهواز، مجله علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، شماره 1.
- گروسی فرشی، میرتقی (1380)، رویکردهای نوین در ارزیابی شخصیت، تبریز، نشر جامع پژوه.
- مصلی نژاد، لیلیا و کارگر، محمدحسین (1380)، بررسی معیارهای همسرگزینی از دیدگاه دو گروه دانشجویان دختر و پسر علوم پزشکی جهرم، تهران: طب و تزکیه، نمایه، شماره 61.
- منصوریان، محمدرضا و خسروان، شهلا (1383)، بررسی معیارهای انتخاب همسر از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی گناباد، تهران: سومین کنگره سراسری مراقبت های پرستاری و مامایی (بهداشت باروری).
- نادری، فرح و املازاده، صغری و افتخاری، زهرا (1389)، رابطه ویژگیهای شخصیت و روابط صمیمی همسر با دلزدگی زناشویی در همسران معتادان مرد اهواز، برگرفته از پایان نامه صغری املازاده کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحداهواز.
- یزدانی، محسن و نصیری، محمود و قاسمی، غلام رضا و حسن زاده، اکبر (1380)، بررسی مقایسه ای معیارهای ازدواج از دیدگاه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مجله علمی دانشکده پرستاری و مامایی.
- یزدجردی، محسن و حسینی، میمنت، محموددیف مریم (1385)، بررسی معیارهای انتخاب همسر زنان در شرف ازدواج مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهری تابعه دانشگاه های علوم پزشکی شهر تهران، تهران: نشریه دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی.

- Botwin, Michael. (1997), Personality and mate preferences five factors in mate selection and marital satisfacfea.
- Mccrea. R.R. & costa. P.T. (2004), A contemplated revision of Neo five factor Inventory, journal of personality and Individual differences, vol. 36 , 587-596.
- Winch, R.F. (1967), an other look at the theory of complementary mate selection. Journal of marriage and family, vol 27.

Archive of SID